

Викладачами проводиться моніторинг роботи студентів на сервері дистанційного навчання і, згідно рішення ЦМК, про обов'язкове складання не менш ніж на 50,5%, контролюється здача в системі дистанційного навчання тестових завдань в розділах „Підсумковий модульний контроль” та „Буклети із бази Крок-2”.

Таким чином, студента стимулює до навчання демократизація навчального процесу, в наслідок чого підвищується мотивація до навчання через активне застосування новітніх інформаційних технологій, використання комп'ютерної техніки, локальних інформаційних мереж.

ВИКОРИСТАННЯ ФОРМ І МЕТОДІВ «ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ» ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ЗАСАД КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

О.І. Захарчук, М.І. Кривчанська, Л.О. Кадельник*

Кафедра медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки

*Кафедра дерматовенерології

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Інновації при впровадженні засад Болонського процесу потребують розмаїття поглядів і підходів до викладання навчального матеріалу, контролю знань та проведення наукових досліджень, що сприяє зростанню вимог щодо змісту, рівня та якості освіти.

На сьогодні існує велика різноманітність класифікацій методів викладання навчального матеріалу. Наприклад, поділ методів, який базується на характері дій студентів: активні (якщо студенти працюють самостійно - практичні заняття, робота з книгою) та пасивні (якщо студенти слухають і дивляться - розповідь, бесіда, лекція, презентація). Одна з нещодавно запропонованих класифікацій за основу бере ступінь розвитку самостійності в пізнавальній діяльності студентів. У цій системі першим називається пояснювально-ілюстративний метод, при якому студент засвоює готові знання, які йому подаються в різній формі (розповідь, лекція, інтерактивна презентація); далі - евристичний метод (частково-пошуковий), тобто метод частково самостійних відкриттів, здійснюваних студентами самостійно за вказівками та за направляючої ролі викладача; і третій метод - дослідницький (може застосовуватися як в аудиторії - експеримент, так і при самостійній науково-дослідницькій роботі - в науковій лабораторії чи клініці).

Серед активних форм навчання широкого застосування набуває проблемне навчання - це така форма навчання, в процесі якої студенти залучаються до вирішення проблем. Елементи проблемного навчання були закладені в евристичних бесідах Сократа, розробках уроків для Емілія та Жан Жака Руссо, а також у "Педагогічній антропології" К.Д. Ушинського. Історія власне проблемного навчання бере початок після введення так званого "дослідницького" методу, більшість правил якого були розроблені Джоном Дьюї.

При проблемному навчанні викладач не передає знання у готовому вигляді, а ставить перед студентом завдання, зацікавлює його, збуджує у нього бажання знайти засоби для його розв'язання. У пошуках цих засобів і шляхів студент й отримує нові знання. Ключовим поняттям проблемного навчання є проблемна ситуація. Вона виникає тоді, коли для осмислення чогось або виконання якихось необхідних дій людині не хватає наявних знань або відомих способів дій, тобто має місце протиріччя між знанням і незнанням. Для того, щоб у студентів з'явилося бажання вирішувати проблемну ситуацію необхідно дотримуватися двох умов: змістовна сторона ситуації має викликати певну зацікавленість в студентів і вони мають відчувати, що вирішення проблеми в цілому їм посильне, бо частина необхідних знань у них є. Після прийняття проблемної ситуації до вирішення та оформлення її в словесну форму, яка відокремлює відоме від невідомого, вона перетворюється в проблемне завдання, в процесі вирішення якого відбувається отримання та засвоєння нових знань.

Не всяке навчальне завдання є проблемним. Проблема - це пошукове завдання, яке не має стандартного рішення (схеми, алгоритму чи зразка); і яке вимагає пошуку нових знань для його вирішення.

Проблемне питання відрізняється від звичайного тим, що в ньому є приховане протиріччя, що воно відкриває можливості нетипових відповідей, неоднозначного вирішення і що в минулому досвіді того, кому воно задається, немає готової схеми рішення. Наявність протиріччя як висхідного моменту виникнення проблемності - найважливіша характеристика проблемного навчання в цілому та всіх пов'язаних з ним понять.

Прийнято вважати, що проблемне навчання здійснюється в трьох основних формах, які різняться за ступенем пізнавальної самостійності в них студентів: проблемне викладання матеріалу, частково-пошукова та самостійна навчально-дослідницька робота.

Найменша пізнавальна самостійність учнів має місце при проблемному викладанні: повідомлення нового матеріалу здійснюється самим викладачем (лекція, розповідь, бесіда), але студенти при цьому залучаються ним до активної розумової діяльності. При цьому проблемність створюється цілою низкою прийомів, мета яких викликати у студентів "співпереживання", зацікавити їх розкриттям усього процесу виникнення та вирішення проблеми.

В умовах частково-пошукової діяльності робота направляється викладачем в основному за допомогою спеціальних питань, які стимулюють студента до самостійних роздумів, активного пошуку відповіді ("А як би ви вирішили цю проблему?", "А як можна перевірити, яка з цих здогадок вірна?", "Зверніть увагу на такі особливості...", "Як можна пов'язати будову ... і функцію?").

Науково-дослідницька робота - це повністю самостійний пошук рішень студентом. Вона передбачає наявність проблеми і виконання усієї послідовності пошукових дій, необхідних для її вирішення (експеримент в лабораторії чи клініці, написання доповіді чи реферату, розробка та висвітлення питання на засіданнях наукових гуртків, конференціях тощо).

При всіх формах проблемного навчання завжди має місце розробка викладачем від початку і до кінця всього процесу вирішення проблеми. Робота розпочинається з вирішення питання про те, чи дозволяє навчальний матеріал створити проблемну ситуацію. Чи є необхідність у її створенні? І ще цілий ряд наступних питань, - від вибору точного формулювання проблеми до підбору способів перевірки вірності її вирішення. Проблемне навчання не може перетворюватися в єдину чи навіть домінуючу форму навчання. Воно повинно застосовуватися у поєднанні з усіма іншими усталеними формами навчання.

Таким чином, при викладанні навчального матеріалу проблемне навчання є ефективним для розвитку навичок ідентифікації фахових проблем, систематизації й аналізу викладених фактів та прийняття альтернативних рішень, розвиває творче й аналітичне мислення студентів, знижує нервову напругу, дозволяє легше сприймати інформацію та більш точно її відтворювати.

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ У МЕДИЧНИХ ВУЗАХ

П.Р. Іванчук, В.К. Ташук, С.І. Гречко, Н.А. Турубарова-Леупова

*Кафедра внутрішньої медицини фізичної реабілітації та спортивної медицини
Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці*

Питання організації самостійної роботи (СР) у навчальних закладах не можна назвати новим, але разом з тим, в сучасних умовах структура СР повинна розглядатися як особлива форма навчання. СР є частиною навчального процесу, однією із традиційних форм навчальної діяльності, перш за все, тому, що багатство й різноманіття наукових знань дуже важко охопити й передати тому, кого навчають.